

se slabo obneslo, torej še pričakujemo kupcev iz tistih krajev poznej, kadar nastopi boljša cena. Škoda, da naši vinorejci, razvajeni po poprejšnem hitrem nakupovanju vina, ne vejo z njim tako ravnati, da bi se čisto ohranilo vsaj do leta dni, ker so poprej vse razprodali v nekoliko mesecih. Znaprej bode potrebno bolj paziti na vinske pridelke, da se pretočijo meseca svečana prihodnjega leta, sicer so v nevarnosti, da še s starimi drožmi se vse vkup po letu ne zmeša, kar da glasovito zavrelko. V jesen prihodnjega leta treba še novo vino enkrat pretočiti, potem pa se lahko ohrani delj časa, samo vinske posode je več treba, da se v njo dene nova kapljica od prihodnje jeseni, na kar še pri nas malokdo zmisli. Torej si tudi vinorejci v dobri letini ne vejo pomagati in marsikteri mora na škodo izvrstnega pridelka svoj mošt več tednov kvasiti v kadeh, kar je proti umnemu ravnanju z vinom.

Ko bi ljudje vedeli in hoteli prebirati dobre nauke lepih bukev: Umno kmetovanje, ki se že v marsikteri hiši nahaja, bi si tudi v tej reči pomagati znali. K.

Novičar.

Državni zbor.

V 40. seji drž. zbora je bilo na dnevnem redu sporočilo odbora prošnji. — Prošnje, ktere zagovarjajo oprostitev advokacije, so se po Mühlfeldovem predlogu, izročile posebnemu odboru, kateri je naj pretrese in ob svojem času svoj predlog zboru naznani. Dalje je došlo na red sporočilo verskega odbora o načrtu postave, po kateri se naj spet na novo ustanovijo postave drugega poglavja občnega državlanskega zakonika o zakonskih pravicah katoličanov, da se spet sodnja oblast v zakonskih zadevah da posvetnim sodnijam, in da se posvetnim sodnijam spet prepustijo odločbe o pogojni dopuščenosti sklenitve zakona. — Pri glavnem besedovanju so soper predlog govorili Pintar, Greuter, Andriewicz, za njega pa Waser, Weichs, Hormuzaki.

V 41. seji drž. zbora se je nadaljevalo glavno besedovanje o zakonski postavi. Proti predlogu je dolgo govoril prošt Degara in za njim Andriewicz. — Za predlog so govorili Weichs, Schindler, kateri je pri ti priložnosti tudi udarjal po panslavistih. Za njim še sta govorila Rechbauer in Herbst. K slednjemu še je govoril proti predlogu Mühlfeld, kateri je tirjal, da vpeljanje civilnega zakona mora biti pravilna naredba, ne pa samo reč, ktera se samo za silo rabi, kakor je odbor predložil. Govornik pravi, da zakon ni izklenivno crkveno opravilo, ker sakramenti imajo samo notrajno moč, ne pa v državlanskem življenju. Za odborov predlog je tudi govoril dr. Berger, in proti temu Greuter, dolgi njegov govor je dosegel hvalo pri desni stranki. Govornik je sklenol s temi besedami: Izreklo se je v tej zbornici, da se ima opraviti pri konkordatu s ptujo oblastjo. Jaz sem vam že včeraj razložil, da se z mož, kateri to reč tako razumijo nočem več bojevati. Sveti oče v Rimu je po katoličanskem verskem nauku očiten poglavar očitnega tela Jezusa Krista. Kdor tedaj pravi, da je njegova glava ptuja stvar jegovega tela je vpeljal dualizem in to je dualizem smrti pa ne življenja. Kdor se v tej zbornici podstopi reči, da je papež, poglavar crkve, ptuja oblast, pripozna ravno s tem, da noče dalje biti živ ud na onem telu, kteremu je papež, po postavljenju Jezusa Krista, očitna glava. „Vi ne bote zmagali, moja gospoda, in ravno zato ne, ker tudi mi to orožje v roke vzememo — enkrat še povem: Vi ne bote zmagali!“ — Glavno besedovanje o zakonski postavi se je v tej seji končalo.

V 42. seji drž. zbora je prej, ko se je posebno besedovanje začelo, govoril poročevavec dr. Sturm in priporočal odborov predlog. Sklenol je z besedami: „Tudi mi rečemo: *Non possumus!*“ Členek I. (Naj se ovrže duhovska zakonska sodba in vpelje občni državlanski zakonik.) se odobri brez besedovanja. Vsi so glasovali zvun duhovnih.

Členek II. (Postave o oklicanju in sklenitvi zakona, če bi to branil krajni duhoven.) Po kratkem besedovanju se je tudi ta členek z 96 proti 45 glasom odobril. Proti njemu so glasovali duhovni, srednja stranka in neki od desne.

Članek III. (Naj se ovrže duhovska sodnja oblast v zakonskih zadevah pri katoličanih) se odobri brez besedovanja.

Članek IV. (Postava naj dobi valjavnost po treh mesecih, ko bode naznanjena) se po Mühlfeldovem predlogu celo izpusti.

Členek V. (Določba kdaj ima postava veljavnost dobiti) se je s popravnim nasvetom, da se spusti oddelek 5. odobrila.

Ravno tako tudi členek VI. Zvun tega še je predložil odbor: Slav. zbor naj pooblasti verski odbor, naj še načrta novo zakonsko postavo, pod tem razumljenjem, da je ženitev državljanski čin in po poglavitnem vodilu ne odvisen od crkvenih uredbah. Se odobri z 70 proti 59 glasov.

Prej ko se je zbor sklenol, je predsednik še prečtel dopis notrajnega ministerstva, kateri naznanja, da je Njih Velikanstvo postavo o kazenski pravdi potrdilo.

V 43. seji drž. zbora je bilo na dnevnem redu sporočilo verskega odbora in sicer načrt postave o razmerah šole do crkve, da se po poglavitnem načelu loči šola od crkve.

Proti predlogu je govoril naj prej Jäger, kateri je med drugimi tudi rekel, da se, po njegovem mnenju, to ne zlaže s prvim oddelkom postave, kateri pravi, da šola mora biti neodvisna od crkve. Nahajajo se namreč zvun države tudi drugi vdeleženci in ti so: Stariši, crkev in srenja. Govornik je sklenol s temi besedami: Da okoliščinam ni primerno v časih, kedar bankrot skoz okno gleda, se s takimi stvarimi pečati.

Po tem je govoril Slovenec Klun za predlog. Ta kranjski poslanec je govoril, tako, kakor pišejo dualistiški dunajski časniki. — Izobraževanje ljudstva je jegovo geslo, — in zatoraj proč z duhovščino! G. profesor je celo pozabil, da so se na slovenskem dozdej skorej jedini narodni duhovniki trudili, da še se je ohranil slovenski duh. Klun je govoril kakor dualističen državni poslanec ne pa kakor Slovenec!

Za tem je govoril proti predlogu Degara, in za njim, ali skorej v celo prazni dvorani Hermann. Zadnjič še je za predlog govoril superintendent Schneider, in Schindler, kateri je navajal stavke iz pastirskih listov raznih avstrijskih škofov, kar je posebno z njim jednako misleče poslance zlo razveselilo. — Po tem, ko še je tudi g. Sawczynski za predlog govoril, je bilo glavno besedovanje končano.

V 44. seji drž. zbora se je začelo specialno besedovanje o šolski postavi.

Proti §. 1. (višji nadzor čez šolske reči ima država) je govoril Jäger in četel iz „Vaterland“ članek, kterega je dr. Klun spisal in leta 1862 razglasil, in kateri govori soper ločitev šole od crkvi; da bi s tem pokazal, da skorej ni mogoče, da je Klun pri prejšnji seji po svojem prepričanju bil govoril. — Predsednik graja govornika zaradi četenje članka iz časnika.

Dr. Klun odgovarja: Je dosti znana taktika iz spisov iztrgati posamezne stavke in se tako soperstaviti nasprotniku. Govornik, ki hoče dokazati, da je zmirom za to bil, kar je v prejšnji seji govoril, četeje posamezne članke iz „Oesterr. Schulbote“. On ne tirja ločitve šole od crkve, temoč omejitvo prevelike klerikalne moči.

Dr. Berger in Leonardi hočeta, naj se členek tako glasi: Vodstvo in nadgled šole naj oskrbuje za to po postavi postavljeno poglavarstvo. — Leonardi še hoče, naj se, postavi, više vodstvo.

Dr. Toman pravi, da je pri tem paragrafu in pri oni državni postavi, ktera je že bila prej odobrena, nasprotno tirjanje. Govornik ponavlja besede iz govora dr. Kluna v prejšnji seji. Predsednik ga zavrne s tem, da naj ostane pri današnji stvari. Dr. Toman izusti na to besedo *chicane*, t.j. zvijača, (nastane hrup, klicanje). Predsednik reče govorniku, naj to besedo prekliče, in ker Toman to ni hotel, mu odtegne besedo. §. 1. se po tem po predlogu Berger-ja odobri. Proti §. 2. oddelku 2. (Poduk v drugih rečeh zvun nauku ver je neodvisen od vsake crkvene oblasti.) sta govorila Greuter in Jäger; za njega Kuranda in Schindler. Krzeczunowicz pa je zahteval, naj se celi oddelek izpusti. Proti temu oddelku so glasovali neki Polaki, Tirolci in Slovenci zvun Kluna.

§. 3. (Obiskavanje šole je vsakemu dopuščeno, bodi si kakekoli vere) se odobri skorej brez besedovanja.

§. 4. in 5. se po predlogu Bergerja v jeden členek skup potegneta in se kot §. 4 tako odobri: „Vsaka crkev ali versko društvo slobodno vstanovi in izdržuje iz svojega premoženja šole za mladino — določne vere. Podvrženi so ven-

dar vsi šolskim postavam in morejo od njih tudi dobiti pravice javnih učilnic, ko dopolnijo postavne pogoje, kateri so potrebni takim učilnicam."

Za tem se odobri brez bosedovanja §. 5.

Pri §. 6. je Gross nasvetoval, naj se popravi takole: Šolska služba se mora ločiti od crkvenikove. — Greuter je zahteval, naj se izpusti oddelek I. tega paragrafa (Učiteljstvo na šolah more enakomerno dobiti vsak državljan, kateri je za zmožnega spoznan, brez verinega razločka), proti temu je govoril Landesberger.

Greuter je še govoril proti principu v tem paragrafu, po katerem je šola, tako rekoč, brez vere. — Te dni, reče govornik, se je v tej zbornici toliko o katoliških vredbah povedalo, da bi se mi mrzilo o vsem tem oponašanjem še enkrat govoriti. Od predsednika zaradi teh besed grajan, reče Greuter. Jaz sem se samo na štenografična naznanila opiral, jaz se na nje opiram, da so se proti nam stvari izrekle, kar se je brez vsakega opomina od strani predsedništva zgoditi moglo (živo klicanje „dobro“ na desni strani na levi velik nemir). Ko se je povedalo; duhovništvo ne zastopa morale temoč posvetni ljudje. Če se to nam nasproti dopuša, tedaj ne vem, kaj imam storiti, tedaj je naj bolje se vsteti in molčati. (Živa pohvala od desne strani.)

Tudi ta paragraf je bil z veliko večino odobren. Kaže se, da hoče Klun Slovence celo zapustiti, ker se je v zbornici, kder je dozdaj sedel na desni strani med Slovenci, preselil na levo sredino, ker celo na levi strani, kamor je hotel, ni bilo več prostora. Z Bogom dr. Klun!

— Iz Varaždina se piše, da tamo neki huzar okoli jezdi in vsakemu, ki ga hoče poslušati, naznanja, da bode deželni zbor v kratkem sklican in da se poslanci ne bodo volili od ljudstva temoč od odbora velike županije.

— Piše se, da je vojvoda Grammont, francoski poslanec na našem cesarskem dvoru, ves svoj upliv napel, da se je škotovsko pismo odpovedno odgovorilo. To potrdi tudi uradni časnik „N. T. Bl.“, kateri naravnost pravi, da „krepko postopanje, katero je začela avstrijska vlada proti Rimu, se mora vračati na obnašanje Francoske, kateri ni hotelo nasprotno delati, po ultramontanem namerjavanju.“ — To bo počasi res prav prijetno; ne bo se vedelo, ali ravna jo v naši očetnjavi Francozi ali Saksonci!

— Na viši realni v Celovcu so slovenščino spodili in vpeljali francosčino. — Korošcem so tedaj Francozi bliže, kakor Slovenci! — Napoleon se bode gotovo proti Korošcem prav hvaležen pokazal!

„Zukunft“ piše, da je nekdo v nekem državnem odboru Beusta pital, kako mora takega, federalista, kakor je grof Goluchowski, pustiti na tako važnem mestu kot deželnega poglavarja? — Pravi se, daje državni pečatnik na to rekel: Le počasi, moja draga gospoda, mi še bomo to vse dognali.

— Pravi se, da so gg. škofi, kateri so pismo na cesarja podpisali, spet zbor imeli in v tem izrekli, da hočejo pri onih poglavitnih vodilih ostati, ktera so v pismu razložili.

— Bošnjaki kristjani in Turki hočejo imeti srbskega kneza Mihaela za kralja, Turkom pa nočejo dalje več davkov plačevati.

— Na Kandiji se še uporniki vedno s Turki tepejo in nočejo celo nič vedeti o pogodbi, s katero jih hoče uloviti Turška.

— Vrli „Primorec“ piše: „Madjari na vse kripilje zatirajo Slované, nobena zvijača in laž jim ni prenesramna. — Zdaj strašno grdo obrekujejo prvega slovanskega rodoljuba, sijajnega crkvenega kneza, vladiko Strossmajerja, ter ga celo tožijo papežu. Ker zdaj ni več dvombe, da so Madjari v rodu s Turki, zato morebiti mislijo nadomestiti sedanje crkvene kneze s turskimi derviši. Na Madjarskem je vse mogoče, če tudi Andrassy ni Sultan.

— Praški dnevnik „Politik“ je prinesel te dni vvodni članek, v katerem na tanko in jasno dokazuje, da vse to fanatično naskokovanje na konkordat t. j. na katoliško duhovništvo nima drugega namena nego vtrditi in okrepiti nadvlado Nemštva nad Slovani. Tudi vrli „Primorec“ je to misel že izrekel in radi pritrdimo vrlima časnikoma, da je tudi po našem prepričanju zadnji cil in konec tega sverepega napadanja na narodno duhovstvo ponemčevanje slovanskih narodov. In vendar pomagajo slovenski gospodi Nemcem ruti korenine domači lipi.

Svečanost stoletnice gospodarskega društva v Ljubljani. 24. t. m. je c. k. gospodarsko društvo v Kranjski slovesno

obhajalo svoj stoletni obstojek. Res prav lepi čas, v katerem pa je tudi to vse hvale vredno društvo zelo mnogo koristilo. Družbenikov se je sošla pri ti priložnosti prav velika množina vsakega stanu in iz vseh zelo oddaljenih krajev Kranjske. Sestrična društva pa so poslala poslance. Živilo kmetiško društvo v Kranjski!

— „Novice“, ki so do zdaj politiko slovenskih poslancev v državnem zboru vedno zagovarjale, se v zadnjem listu niso mogle več zdržati ne spregovoriti obsojivne besede o glasovanju jihovem zastran preuredbe februarnega patenta. Da je dr. Klun potegol v tabor nemških liberalistov temu se ne čudijo, da je pa tudi poslanec Svetec z Nemci glasoval to je osolpnolo Novice. Zdaj je slovensko časnikarstvo složno in enakih misli, in za njim stoji slovensko ljudstvo. Kdo pa stoji za slovenskimi dualisti? Kdo ve?

— Iz Taljanske so došli hudi glasi; Garibaldi, k kateremu se je pridružilo več tisoč pobegnjencev (deserterov) taljanske armade, je po ostri bitvi Monte rotundo vzel. Prekucubi grejo izraven proti Rimu in misli se, da je Garibaldi že pred rimskimi vrati.

Francoska armada se je že pripeljala v Čivitavekijo, kder se izladja, v Tulonu pa še se zmirom več francoskih vojakov vladja, kateri grejo papežu na pomoč.

Tržna cena

pretekli teden.

	Varaždina	Mariboru	Celju	Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	5 40	5 60	6 20	5 40
Rži	3 60	3 70	3 80	3 70
Ječmena	2 50	3 20	2 95	—
Ovsa	1 70	1 70	1 75	1 80
Turšice (kuruze) vagan	3 —	3 35	2 90	3 30
Ajde	2 60	3 —	3 25	2 70
Prosa	2 80	2 80	3 45	—
Krompirja	1 20	1 05	1 30	1 —
Govedine funt	— 18	— 24	— 22	— 24
Teletine	— 24	— 26	— 24	— 26
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	— 24	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	8 50	—	6 90	8 50
„ 18" „	—	5 20	—	—
„ 36" mehkih „	5 50	—	5 —	6 50
„ 18" „	—	3 35	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 60	— 40	— 40	— 40
„ „ mehkega „	— 80	— 30	— 40	— 35
Sena cent	1 20	1 20	75	1 —
Slame cent v šopah	— 90	1 —	— 60	—
„ „ za steljo	— 80	— 70	— 45	— 90
Slanine (špeha) cent	42	— 44	— 40	— 40
Jajec, pet za	— 10	— 12	—	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 94 kr. a. v.

Ažijo srebra 122.—

Narodno drž. posojilo 65.10.

Loterijine srečke.

V Gradcu 26. oktobra 1867: **23 45 67 69 28**

Prihodnje srečkanje je 6. novembra 1867.

Priporočba.

Na znanje!

Ker nam manjka pripravne kmetijske šole, sem — od več strani prošen — namenjen, zdrave slovenske fante čez 15 let stare, kateri se že v mnogih razdelkih kmetijstva posebno v vino- in sadjereji djansko uriti in vaditi, pod dobrimi pogoji na svoje posestvo vzeti. Drugo pismeno.

Dober kup, pravo in dobro vino pošlje podpisani, med goricami doma, proti gotovini, proti nadavku in tudi proti privzetju (Nachnahme) od zanesljivih znanih naročnikov in kateri so zaupanja vredni.

I. verste dobra lahka vina iz nizkih vrhov, vedro po 5—7 gold.

II. vrste močnejša vina iz boljših vrhov, vedro od 7—9 g.

III. vrste izvrstna vina iz naj boljših vrhov čez 9 gold.

Kovač, kateri zna kmetijsko orodje izdelovati in popravljati, se pod dobrimi pogoji najame pri

Dominiku Čolniku

na Drvanji, sv. Lenart v Slov. goricah.